

Samen voorlopen

Samen voorlopen

Strategische nota
22 december 2022

Colofon

© september 2022 | Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen vzw
met maatschappelijke zetel te 2020 Antwerpen, Middelheimlaan 1
BE 0862.130.060 | RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen
T +32 (0)3 265 30 56 | E info@auha.be

Voorwoord

In 2023 bestaat de Associatie Universiteit & Hogescholen (AUHA) 20 jaar. Zo'n mijlpaal is vaak een moment om terug te blikken. Wij kozen ervoor om vooral vooruit te kijken.

De wereld is voortdurend in verandering. Het Antwerpse hoger onderwijs moet uiteraard inspelen op die omwentelingen, maar om de uitdagingen van morgen aan te pakken, mag het zich hiertoe niet beperken. Om de uitdagingen van morgen aan te pakken, moet het hoger onderwijs in Antwerpen de veranderende wereld mee vorm geven, moet het een voorloper zijn. Want de uitdagingen van vandaag en morgen zijn onmiskenbaar groot:

- Hoe slagen we erin om het talent dat in onze regio aanwezig is, alle kansen te geven en zich te ontwikkelen?
- Hoe kunnen we inspelen op de noden van onze samenleving en via onderzoek bijdragen aan innovatie en fundamentele vernieuwing?
- Hoe kunnen we ons dienstbaar maken voor mens en maatschappij?

Elk van de vier instellingen van onze associatie is met deze vragen aan de slag. Maar zij kiezen er daarnaast ook voor om hun slagkracht te vergroten en de uitdagingen ook samen aan te pakken. In de voorbije 20 jaar heeft deze associatie getoond dat ze een meerwaarde kan bieden. Samen hebben onze partnerinstellingen zeer succesvolle projecten neergezet. Die samenwerking willen we verderzetten, verdiepen en uitbouwen omdat we geloven in de kracht ervan.

Een associatie is op het eerste zicht een administratief decretaal gegeven. De Antwerpse Associatie krijgt echter kleur door haar regionale karakter, haar dynamiek, haar keuze om in te zetten op verbinding met de diverse Antwerpse regio. Want deze associatie wil een trekker zijn in Antwerpen, wil samenwerken met en inzetten op de ecosystemen van deze regio.

Deze nota legt de krachtlijnen vast van onze ambitie voor de komende jaren en vertaalt die in een strategie en in concrete actielijnen. Het is geen statisch document maar een dynamisch werkdocument, waarmee we aan de slag gaan en waarmee we inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. We willen Antwerpen mee uitbouwen tot een internationale, ondernemende, creatieve en inclusieve studentenstad. We willen de krachten blijven bundelen, zodat we fundamenteel bijdragen aan de noodzakelijke en systemische transitie voor mens en samenleving.

Jan van den Nieuwenhuijzen,
Voorzitter

Inhoudsopgave

1.	Situering	3
2.	Omgevingsanalyse	3
2.1	Hogeronderwijslandschap in Antwerpen	3
2.2	Evolutie van studentenaantallen	5
2.2.1	<i>Generatiestudenten</i>	5
2.2.2	<i>Rekrutering van de associatie Antwerpen</i>	6
2.2.3	<i>Maatschappelijke en economische situatie in de regio</i>	9
2.2.4	<i>Leerplichtonderwijs in Antwerpen</i>	11
3.	Waar staat de AUHA vandaag?	12
3.1	Huidige sterktes	12
3.1.1	<i>Een regionale associatie</i>	12
3.1.2	<i>Samen doen wat je samen beter doet dan alleen</i>	12
3.2	Succesvolle samenwerkingen	12
3.3	Opportunities	12
3.3.1	<i>Doorstroom en heroriëntering binnen de instellingen van de AUHA sterker stroomlijnen</i>	14
3.3.2	<i>Een versterkt partnerschap met de stad Antwerpen</i>	14
3.3.3	<i>Inzetten op diversiteit</i>	14
3.3.4	<i>Levenslang leren ondersteunen</i>	15
3.3.5	<i>Interdisciplinariteit ondersteunen</i>	15
3.3.6	<i>Capteren van tekorten op de arbeidsmarkt met specifieke aandacht voor het lerarentekort</i>	15
3.3.7	<i>Een centraal aanspreekpunt voor bedrijven</i>	16
3.3.8	<i>Uitwisseling op het vlak van bedrijfsvoering</i>	16
4.	Missie	17
5.	Visie	17
6.	Strategie 2022 – 2027	18
6.1	Inzetten op talentontwikkeling	18
6.1.1	<i>Studiekeuze van instromende studenten</i>	18
6.1.2	<i>Diversiteit van studenten- en personeelsbestand</i>	18
6.1.3	<i>Levenslang leren</i>	19
6.1.4	<i>Studentenvoorzieningen</i>	19
6.1.5	<i>Dialogo met studenten</i>	20
6.2	Inzetten op de behoeften en noden van de regio	20
6.2.1	<i>Ondernemingszin en ondernemerschap van studenten</i>	20
6.2.2	<i>Partnerschap met de regionale arbeidsmarkt</i>	20
6.2.3	<i>Ontwikkeling van de kunsten</i>	21
6.2.4	<i>Internationalisering</i>	21
6.2.5	<i>Samenwerking op het vlak van ondersteunende diensten (ICT, infrastructuur, ...)</i>	21
6.2.6	<i>Wetenschapscommunicatie</i>	22
6.2.7	<i>Partnerschap met de stad Antwerpen</i>	22
6.3	Inzetten op de systemische transitie voor mens en samenleving	22
6.3.1	<i>Samenwerking op het vlak van onderzoek en valorisatie</i>	22
6.3.2	<i>Uitwisseling op het vlak van onderwijs</i>	23
6.3.3	<i>Associatiefaculteit Nautische Wetenschappen</i>	23
6.3.4	<i>Pilootprojecten</i>	23
6.4	Inzetten op gezamenlijke belangenverdediging	23
7.	Beleidsplan Academiejaar 2022 – 2023	24

1 Situering

Deze nota stelt de opdracht van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA) voor de komende jaren scherp. We starten hiervoor in de eerste plaats met een beknopte omgevingsanalyse die duidelijk maakt in welk kader de AUHA functioneert. Daarna kijken we kritisch naar waar de AUHA vandaag staat en gaan we op zoek naar mogelijke opportuniteiten. We bekijken waar de AUHA een meerwaarde kan bieden en funderen hierop onze strategie.

De strategie is gebaseerd op vijf pijlers:

- de missie: wat is de opdracht van de AUHA?
- de visie: wat is onze ambitie en waar willen we met de AUHA staan tegen 2030?
- de strategie: waar moeten we aan werken de komende vijf jaar om onze ambitie te realiseren op lange termijn, vertaald in concrete acties, doelstellingen en begroting voor de periode 2022 – 2027?
- een beleidsplan en begroting voor het volgende academiejaar (2022-2023).

2 Omgevingsanalyse

2.1 Hogeronderwijslandschap in Antwerpen

Antwerpen telt 6 hogeronderwijsinstellingen, waarvan er 4 een partnerschap aangingen binnen de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen: Universiteit Antwerpen, AP Hogeschool, Antwerp Maritime Academy (HZS), Karel de Grote Hogeschool. De overige twee instellingen zijn: KU Leuven Antwerpen, Thomas More Antwerpen. Het partnerschap van de associatie is een samenwerkingsverband waarbij elke instelling haar volledige autonomie bewaart.

Antwerpen telt ongeveer 50.000 studenten, waarvan er iets meer dan 46.000 aan de AUHA studeren:

Instelling	Aantal studenten ¹
Universiteit Antwerpen	17.872
AP Hogeschool	14.661
Antwerp Maritime Academy (HZS)	509
Karel de Grote Hogeschool	13.231
Totaal AUHA	46.273
KU Leuven Antwerpen	750
Thomas More Antwerpen	2701
Totaal aantal studenten in Antwerpen	49.724

¹ Op basis van de telling van 31 oktober 2021, *Hoger onderwijs in cijfers*. Het gaat om het aantal actieve inschrijvingen met een diplomacontract in de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, professionele bachelors, academische bachelors, masters, masters na professionele bachelor en schakelprogramma's, exclusief de gezamenlijk aangeboden opleidingen. Voor de KU Leuven Antwerpen en Thomas More Antwerpen zijn de aantallen gebaseerd op de telling van 31 oktober 2020 (cijfers door de instellingen meegedeeld in het kader van de samenwerking binnen Stuvant).

Alle hogeronderwijsinstellingen in Antwerpen zijn **verspreid** in de stad en/of de rand ingepland²:

Instelling	Aantal	Campussen
Universiteit Antwerpen	4	Stadscampus, Groenenborger, Middelheim, Drie Eiken
AP Hogeschool	12	Mutsaard, deSingel, Kronenburg, Meistraat, Lange Nieuwstraat, Spoor Noord (Noorderplaats), Spoor Noord (Ellermanstraat), Keizerstraat, Mode, Zuid, Dambruggestraat, Lichttoren
Antwerp Maritime Academy (HZS)	1	Noordkasteel, Bredastraat
Karel de Grote Hogeschool	7	Groenplaats, Sint Lucas, Zuid, Hoboken, Sint-Jozef, Pothoek, Stadswaag
KU Leuven Antwerpen	2	Carolus, Sint-Jacob
Thomas More Antwerpen	3	National, Sint-Andries, Sanderus

Alle type **opleidingen** zijn in Antwerpen aanwezig:

Type opleiding	UAntwerpen	AP	AMA (HZS)	KdG	KU Leuven Antwerpen	TM Antwerpen
Graduaat/HBO5		19		5		9
PBA		22	2	18		5
Educatieve BA		5		3		
ABA	34	2	4	1	2	
master	83	3	4	2	6	
Educatieve MA	7	5			10	
Ba-na-ba		2		2		
Ma-na-ma	27			1		
Schakels	39				5	
Vorbereidingsprogramma's	31				7	
Postgraduat	21	17	1	19	4	16

Volgende **studiedomeinen** zijn in Antwerpen aanwezig:

	UAntwerpen	AP	AMA (HZS)	KdG	KU Leuven Antwerpen	TM Antwerpen
Studiedomein	Aantal opleidingen					
Kunsten & Ontwerp	13	10		4		
Talen	7				4	
Wijsbegeerte & geschiedenis	6					
Rechten	4	1				

² AP Hogeschool heeft ook een campus in Mechelen (Dodoens) en een in Turnhout (Blairon).

Economie, Management & Communicatie	21	11		3	4	5
Wetenschap & Technologie	27	10	5	5		
Gezondheid	18	8		4		2
ICT & Multi-media	3	4		4		1
Maatschappij & Onderwijs	13	10		9		5

De instellingen van de AUHA zijn verantwoordelijk voor meer dan 90% van de studentenpopulatie in Antwerpen, hebben het breedste opleidingsaanbod en zijn het sterkst verspreid in de stad Antwerpen en de rand.

2.2 Evolutie van studentenaantallen³

2.2.1 Generatiestudenten

Algemeen

De afgelopen academiejaren stellen we een dalende trend vast in generatiestudenten bij de professionele bachelors en een stijgende trend bij de academische bachelors in **Vlaanderen**. Deze trend zet zich in Vlaanderen voort, volgens de eerste tellingen van de generatiestudenten 2021-2022.⁴ Vanaf 2019-2020 worden de graduaatsopleidingen aangeboden door de hogescholen. De evolutie ervan blijft vrij stabiel.

In 2021-2022 kennen zowel de associatie **Antwerpen** als de associatie Gent een stijging van het totaal aantal generatiestudenten (ca.+5%). De stijging laat zich noteren in zowel de academische bachelors als de professionele bachelors en de graduaatsopleidingen. Bij de overige associaties stellen we ook een stijging vast bij de academische bachelors maar een daling bij de professionele bachelors. De grootste daling in het totaal aantal generatiestudenten zien we bij de associatie Leuven (ca.- 3%).

Bovenstaande resulteert (voorlopig) in een stijging van het procentueel aandeel van de associatie Antwerpen in het totaal aantal generatiestudenten van 17,3% naar 17,9%. Ook de associatie Gent ziet haar aandeel (verder) stijgen naar ca. 29,7% (+1,1 %) terwijl het aandeel van de associatie Leuven (verder) daalt. Het aandeel van de kleinere associaties Brussel en Limburg blijft relatief stabiel.

Academische bachelor

Wat de generatiestudenten in een academische bachelor betreft, kent de associatie Antwerpen de grootste stijging (+ 9,6%). Dat doet het aandeel van UAntwerpen binnen de universiteiten stijgen van 13,4% naar 14%. Die stijging is onder meer het gevolg van enerzijds een sterkere stijging dan de markt in een aantal (grotere) studiegebieden (vb. Revalidatiewetenschappen, Wetenschappen, ...) en anderzijds een minder grote daling dan de markt in een aantal studiegebieden (vb. Industriële Wetenschappen).

³ Hoger onderwijs in cijfers en analyses van de stafdienst van de rector (UAntwerpen), tenzij anders aangegeven.

⁴ Op basis van de telling van 31 oktober 2021.

Professionele bachelor

Wat de generatiestudenten in een professionele bachelor betreft, kent de associatie Gent de grootste stijging (+4,4%). De associatie Antwerpen stijgt met 2%, wat haar aandeel in het aantal generatiestudenten in een professionele bachelor brengt van 19,5% naar 20,3%. Met uitzondering van de hogeschool LUCA stellen we bij de associatie Leuven een daling vast van het aantal generatiestudenten in een professionele bachelor bij elke hogeschool van de associatie.

Opvallend binnen het segment van de professionele bachelors, is de vrij aanzienlijke daling (-13,7%) van de generatiestudenten in het studiegebied Onderwijs en dit zowel bij het kleuteronderwijs, lager onderwijs als secundair onderwijs. De associatie Antwerpen kent een grotere procentuele daling dan de markt (-15,2%), met een vrij grote daling in het kleuteronderwijs (-27,7%).

Graduaten

Het aandeel van de associatie Antwerpen in de graduaatsopleidingen stijgt met 0,7 % en bedraagt in 2021-2022 20,1%. Het aandeel van de associaties Leuven en Brussel dalen met respectievelijk 2,6% en 0,3%. In Gent en Limburg stijgt het aandeel met respectievelijk 2,1 % en 0,2 %.

2.2.2 Rekrutering van de associatie Antwerpen

Aandeel jongeren in hoger onderwijs

Het aandeel van de 18-24-jarigen die student zijn in het hoger onderwijs (hogeschool of universiteit) is de afgelopen jaren gestegen. Voor de provincie Antwerpen noteren we een vrij sterke inhaalbeweging, van ca. 38% in 2010 naar ca. 47% in 2019, een percentage dat vergelijkbaar is met het Vlaams gemiddelde. Volgende tabel geeft het aandeel van de studenten in het hoger onderwijs t.o.v. de 18-24 jarigen in de provincie weer:

Studenten in het hoger onderwijs t.o.v. 18-24-jarigen	2010	2015	2019	Vershil 2019 – 2010
Provincie Antwerpen	38,2%	43,6%	47%	8,8%
Provincie Oost-Vlaanderen	42,7%	48,3%	50,6%	7,9%
Provincie West-Vlaanderen	38,1%	41,6%	43,7%	5,6%
Provincie Vlaams-Brabant	42,3%	47,7%	47,9%	5,6%
Provincie Limburg	37,0%	42,5%	44,0%	7,0%
Vlaams gewest	39,7%	44,9%	47,0%	7,3%

Wat de stad Antwerpen betreft, voor een derde het rekruteringsgebied van de AUHA, is de inhaalbeweging sinds 2010 ook relatief groot maar is het aandeel van de studenten in het hoger onderwijs t.o.v. de 18-24-jarigen in vergelijking met de stad Gent en zeker Leuven relatief klein (43,3% in 2019). Volgende tabel geeft het aandeel van de studenten in het hoger onderwijs t.o.v. de 18-24 jarigen in de provinciehoofdsteden weer:

Studenten in het hoger onderwijs t.o.v. 18-24-jarigen	2010	2015	2019	Vershil 2019 – 2010
Antwerpen	31,4%	38,8%	43,4%	12,0%
Gent	51,3%	61,6%	64,0%	12,7%
Hasselt	48,2%	54,4%	57,4%	9,2%
Leuven	81,7%	99,8%	88,3%	6,6%
Vlaams gewest	39,7%	44,9%	47,0%	7,3%

Rekruteringsgebied

De associatie Antwerpen rekruteert voornamelijk binnen de eigen provincie en zelfs in grote mate (ca. 1 op de 3 generatiestudenten) in de stad Antwerpen (9 districten). Potentiële studenten uit het Waasland lijken meer voor Gent dan voor Antwerpen te kiezen: het aandeel van generatiestudenten vanuit het Waasland is voor de AUHA beperkt tot ca. 6%.

Instroompotentieel

We stellen vast dat er een groei van het aantal 15-19-jarigen wordt verwacht tot en met 2030, gevolgd door een daling tussen 2030 en 2040 voor alle Vlaamse provincies. Eenzelfde evolutie wordt verwacht voor de stad Antwerpen.

Instroomprofiel

Het profiel van de jongerenpopulatie in het rekruteringsgebied van de AUHA wijkt af van het gemiddeld Vlaams profiel.

Het **secundair onderwijs** gaat ervan uit dat de onderwijskansen van leerlingen beperkter zijn indien ze meer dan andere leerlingen volgende achtergrondkenmerken hebben:⁵ thuistaal niet-Nederlands, laag opleidingsniveau van de moeder, schooltoelage ontvangen en buurt met hoge mate van schoolse vertraging. Het aandeel laatstejaarsleerlingen met bovenstaande kenmerken in de stad Antwerpen ligt merkbaar hoger in vergelijking met het Vlaams gemiddelde (twee tot drie keer zo hoog dan het Vlaamse gemiddelde). In ASO/TSO bijvoorbeeld:

Laatstejaarsleerlingen ASO/TSO ⁶	Vlaams Gewest	Provincie Antwerpen	Stad Antwerpen
Thuistaal niet-Nederlands	9,3%	10,9%	29,6%
Laagopgeleide moeder	13,5%	15,7%	32,5%
schooltoelage	24,7%	27,5%	47,6%
Buurt met hoge mate van schoolse vertraging	17,3%	24,1%	72,3%

In het **hoger onderwijs**, stellen we een lager studierendement en een langere studieduur vast bij generatiestudenten met een niet EU-herkomst. Merk op dat we in alle provincies, maar vooral in de provincie Antwerpen en nog meer in de stad Antwerpen, een procentuele groei vaststellen van 15-19-jarigen met een niet-EU-herkomst. In de stad Antwerpen gaat het om een stijging van 43,2% in 2010 naar 57,3% in 2021. In de stad Antwerpen heeft ruim de helft van de 15-19-jarigen een herkomst van buiten Europa, waarin de Maghreblanden het grootste aandeel hebben.

Uit interne analyses op basis van cijfergegevens van UA Antwerpen noteren we dat de studieduur van beursstudenten in grote mate vergelijkbaar is met de studieduur van generatiestudenten

⁵ Zie het Vlaamse GOK-beleid

⁶ Gemiddelde 17-18/19-20

met niet-EU1 herkomst. Merk hierbij op dat het aandeel van de beurstudenten in Vlaanderen jaarlijks stijgt. In de associaties Antwerpen, Brussel en Limburg zijn reeds ruim 1 op de 3 generatiestudenten beursstudent. In 2019-2020 kreeg 27,6% van de Vlaamse studenten een studietoelage. In de associatie Antwerpen was dat 35,2%, terwijl in de associatie Leuven slechts 24,8%.

De associatie Antwerpen heeft dus een groter aandeel studenten die een hoger risico hebben op een lager studierendement en een langere studieduur. Dat aandeel is merklijk groter dan in andere associaties. En ook aankomende generatiestudenten beantwoorden in grote mate aan dat profiel.

Heroriëntering⁷

Ongeveer 3.000 van de 55.000 generatiestudenten in het Vlaamse hoger onderwijs heroriënteert binnen het jaar dat ze generatiestudent zijn. Dat is ongeveer 5%. Het percentage blijft sinds 2013-2014 vrij constant. 54% van de studenten die vanuit de universiteit heroriënteert, gaat naar een hogeschool. 7% kiest voor een andere universiteit. De anderen kiezen voor een nieuwe opleiding aan de eigen universiteit. 50% van de studenten die vanuit een hogeschool heroriënteert, start een andere opleiding in dezelfde hogeschool. Er is slecht een kleine groep die een opleiding aan de universiteit aanvat. De overige groep kiest voor een andere hogeschool.

Cijfers van de Vlaamse overheid⁸ geven aan dat het studierendement na heroriëntering wel grotendeels stijgt. Bijvoorbeeld: van de generatiestudenten die in het academiejaar 2016-2017 een studierendement hadden van minder dan 30% in hun eerste inschrijving (vóór heroriëntatie), haalde 40,5% een studierendement van meer dan 60%.⁹

Volgende tabel geeft de evolutie van de heroriënteringen van generatiestudenten binnen de instellingen van de AUHA weer:

Percentage heroriëntaties t.o.v. totaal aantal inschrijvingen van generatiestudenten AUHA ¹⁰	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
AP	4,6%	3,7%	5,0%	5,3%	6,0%	5,9%	5,8%
KdG	5,1%	4,5%	5,1%	5,2%	5,2%	5,7%	7,1%
UAntwerpen	6,3%	5,6%	6,3%	6,6%	6,6%	6,3%	6,3%
Totaal	5,4%	4,7%	5,5%	5,4%	5,9%	6,0%	6,4%

Detail van de heroriënteringen van generatiestudenten voor het academiejaar 2018-2019 binnen de AUHA:

		Instelling na heroriëntatie			
voor heroriëntatie	Aantal geheroriënteerde inschrijvingen (generatiestudenten)	AP	KdG	UAntwerpen	Totaal
	AP	120	25	6	151
	KdG	33	117	10	160
	UAntwerpen	32	48	75	155
	Totaal binnen de AUHA	185	190	91	466¹¹

⁷ Op basis van cijfers van de UAntwerpen (stafdienst van de rector) en een schriftelijke parlementaire vraag (13.02.2020)

⁸ Vlaamse Onderwijsraad. Raad Hoger Onderwijs. De grenzen van de flexibilisering? 20 augustus 2020

⁹ 41,5% haalde na heroriëntatie opnieuw een studierendement van minder dan 30%. 17% van die groep haalde na heroriëntatie een studierendement tussen de 30% en 60%.

¹⁰ De Antwerp Maritime Academy (HZS) werd hierin niet opgenomen omdat er daar geen tot weinig heroriëntaties zijn.

¹¹ In heel Vlaanderen heroriënteerden in 2018-2019 2919 studenten.

2.2.3 Maatschappelijke en economische situatie in de regio

Antwerpen is de grootste stad van Vlaanderen en de economische motor van de hele regio.

Antwerpen in enkele cijfers¹²

Antwerpen is de grootste stad van Vlaanderen, met een sneller stijgende bevolking dan in de rest van Vlaanderen. Ook het aandeel van niet-Belgen is een stuk hoger dan in de rest van Vlaanderen (meer dan twee keer zo hoog). Er treedt minder vergrijzing op dan in de rest van Vlaanderen en de gezinnen zijn er iets minder groot. De beroepsbevolking stijgt er ook sterker dan in het Vlaams Gewest maar de werkloosheidsgraad is er ook dubbel zo hoog als in de rest van Vlaanderen.

Daarnaast stijgt de ondernemende activiteit er sterk en is er een hoge tewerkstelling in hoogtechnologische of kennisintensieve sectoren.

De welvaartsindex geeft aan dat het gemiddelde inkomen per inwoner een stuk lager ligt dan in de rest van Vlaanderen. Ook het aantal leefloners per 1000 inwoners bedraagt in de stad Antwerpen ongeveer het dubbel van in de rest van Vlaanderen. Dat zijn indicatoren die aantonen dat de armoede in de stad Antwerpen ook stijgt.

Samengevat:

	Stad Antwerpen	Provincie Antwerpen	Vlaams Gewest
BEVOLKING			
Totale bevolking (2021)	529.417	1.875.524	6.653.062
Evolutie bevolking (2011-2021)	+7,3%	+6,3%	+5,5%
Aandeel niet-Belgen (2021)	21,7%	12,2%	9,5%
Verouderingscoëfficiënt	86,6	117,8	127,2
Gemiddelde gezinsgrootte (2021)	2,21	2,31	2,30
Beroepsbevolking (2019)	239.114	872.602	2.855.466
Evolutie beroepsbevolking (groeipercentage) (2019)	+13,3%	+8,3%	+6,9%
Activiteitsgraad (2019)	70,7%	73,6%	74,2%
WELVAART			
Gemiddeld inkomen per inwoner (2018)	16.415	19.621	20.125
Leefloners per 1000 inwoners	11,38	6,68	5,78
Welvaartsindex (2018)	87	105	107
ARBEIDSPLAATSEN			
Evolutie loontrekkende tewerkstelling (2017-2020)	+5%	+5,7%	+5,7%
Evolutie aantal zelfstandigen in hoofdberoep (2009-2021)	+31,6%	+20,2%	+15,3%
Industrialiseringsgraad	5,3	6,1	5,6
Tewerkstelling in hoogtechnologische of kennisintensieve sectoren	56,9%	50,3%	48,8%
WERKLOOSHEID			
Werkzoekendengraad (2021)	13,1%	7,7%	6,2%

¹² <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard>

Economische troeven van Antwerpen¹³

Antwerpen kan door haar specifieke ligging en een aantal economisch belangrijke beleidskeuzes, (internationaal) een aantal troeven uitspelen:

- De strategische ligging. Antwerpen ligt in het hart van Europa, op het snijpunt van belangrijke verkeers- en handelstromen. De Antwerpse haven is de tweede grootste van Europa en een poort naar het meest welvarende deel van Europa. De stad heeft een eigen regionale luchthaven en een station waar een hogesnelheidstrein stopt. De internationale luchthaven van Zaventem is makkelijk toegankelijk/bereikbaar vanuit Antwerpen.
- Buitenlandse investeerders kiezen graag voor Antwerpen. In de afgelopen jaren, vond meer dan een kwart van de buitenlandse investeringsprojecten in België zijn thuisbasis in Antwerpen.
- Antwerpen ondersteunt starters en stimuleert zelfstandige activiteit.
- Antwerpen neemt een voortrekkersrol op in het Nieuw Industrieel Beleid van Vlaanderen, met de nadruk op duurzame chemie, slimme logistiek en de versterking van digitale, circulaire en creatieve economie.
- Aantrekkelijk mode- en kunstencentrum.

Belangrijkste economische sectoren in Antwerpen

In Antwerpen zorgen een aantal sectoren voor de grootste tewerkstelling en de sterkste economische aantrekkingskracht van de stad:

- Chemie: Antwerpen is de grootste geïntegreerde chemiecluster van Europa
- Creatieve economie
- Diamant
- Logistiek: dankzij haar bloeiende haven is Antwerpen een logistieke draaischijf voor Europa
- Retail/handel
- Zakelijke dienstverlening

Tewerkstelling in de verschillende economische sectoren in Antwerpen¹⁴

De haven van Antwerpen zorgt voor €20,7 miljard toegevoegde waarde, is goed voor 142.348 jobs of 5% van het bbp en 3,5% van de landelijke tewerkstelling.¹⁵ Verder:

- Tertiaire sector: 55,1 % in Antwerpen versus 51,7% in Vlaanderen
- Quartaire sector: 32,2% versus 31,9% in Vlaanderen
- Industrie: Antwerpen 10,3% en Vlaanderen 11,3%

Tewerkstelling in de verschillende sectoren in de stad Antwerpen (aantal arbeidsplaatsen):

Sector	% tewerkstelling in loondienst (2019)
Industrie	9,7
Bouw	2,4
Groot- en detailhandel	10,4
Vervoer	8,7
Accommodatie & maaltijden	3,6
Informatie & Communicatie	2,6
Financiële voorzieningen	4,4
Exploitatie van handel en onroerend goed	0,7
Vrije beroepen	5,7
Administratieve & ondersteunende diensten	17,9

¹³ www.ondernemeninantwerpen.be

¹⁴ Stad in Cijfers - Databank - Economie - Antwerpen

¹⁵ <https://www.portofantwerp.com/nl/economie-volle-vaart>

Openbaar bestuur	7,3
Gezondheidszorg	12,1
Kunst en amusement	1,5
Overige	13

Of nog specifieker:

Specifieke economische sectoren	% tewerkstelling in loondienst (2019)
Diamant en aanverwanten	0,7
Petrochemie	1
Chemie	3,2
Kennisintensieve sector	36
Creatieve sector	4,2
Horeca	3,6
Kantoor	30,9
Onderwijs	10,1
Overige	10,3

2.2.4 Leerplichtonderwijs in Antwerpen

Schoolbevolking in Antwerpen:¹⁶

	Provincie Antwerpen	Stad Antwerpen
Basisonderwijs	206.989	66.661
Secundair Onderwijs	130.399	38.234

Aantal scholen in de provincie Antwerpen:

Basisonderwijs	699
Secundair Onderwijs	289

Lerarentekort

Leerkracht secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs, leerkracht kleuteronderwijs of lager onderwijs en leidinggevende in een school zijn volgens de VDAB knelpuntberoepen. Dat betekent dat de vacatures moeilijk ingevuld geraken.

De VDAB geeft voor januari 2022 in de provincie Antwerpen volgend beeld:¹⁷

Beroep	Vacatures	Werkzoekenden
Leerkracht secundair onderwijs	4621	203
Leerkracht buitengewoon secundair onderwijs	609	124
Leerkracht kleuteronderwijs of lager onderwijs	1584	238

¹⁶ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/48367>

¹⁷ www.vdab.be/trendsdoc/beroepen

3 Waar staat de AUHA vandaag? ¹⁸

3.1 Huidige sterktes

3.1.1 Een regionale associatie

De associatie Antwerpen is een regionale associatie: al haar partnerinstellingen zijn Antwerpse instellingen, met campussen in de stad Antwerpen en/of de rand. De geografische compactheid is meteen ook de grootste troef van de Antwerpse associatie. Door haar inbedding maakt de associatie Antwerpen structureel deel uit van de grootste stad van Vlaanderen: het Vlaamse zwaartepunt op het vlak van economie, cultuur, creatieve industrie en internationale uitstraling. De AUHA heeft een aantal succesvolle samenwerkingen lopen met de stad Antwerpen: de stad is een loyale partner in TakeOffAntwerp, psy-net, StudyChat, kotweb... De AUHA participeert geldelijk in Student & Antwerp (STAN) en organiseert zo mee events als StudyDay, het jaarlijkse welkomstfeest voor 20 000 studenten.

3.1.2 Samen doen wat je samen beter doet dan alleen

De eigenheid van de Antwerpse associatie ligt in de keuze voor regionale samenwerking. De 4 instellingen van de associatie kiezen ervoor om samen te werken aan een aantal strategische projecten waarbij meerwaarde gecreëerd wordt door de samenwerking. Door de krachten te bundelen, realiseren we schaalgrootte of zijn we een sterk aanspreekpunt in onderhandelingen met externe partners.

3.2 Succesvolle samenwerkingen

De AUHA heeft haar sterkte bewezen in een aantal succesvolle samenwerkingen:

- **Onderzoek/innovatie (IOF)/valorisatie**

De middelen van het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF) worden via de associaties verdeeld. Binnen de associatie Antwerpen zijn er inspanningen geleverd om ook de hogescholen te betrekken bij de IOF-consortia. Er is een regelmatige uitwisseling voorzien over mogelijke samenwerking op het vlak van onderzoek en innovatie. Valorisatie gebeurt ook op associatieniveau. Elke twee jaar is er een onderzoeksnamiddag van de associatie waarbij uitwisseling en netwerking centraal staat.

- **Stuvant**

Stuvant is de samenwerking op het vlak van studentenvoorzieningen: sport, cultuur, instellingsoverschrijdende studentenclubs, huisvesting, mentaal welbevinden. Op die manier realiseren we schaalgrootte en kunnen we het aanbod voor studenten in Antwerpen verstevigen. Aan Stuvant nemen ook het ITG als preferentiële partner deel en Thomas More en KU Leuven als externe partners.

- **Studychat**

StudyChat is een samenwerking op het vlak van studiekeuze van leerlingen uit het 5e en 6e secundair onderwijs. Er worden workshops georganiseerd en informatiesessies om leerlingen te helpen een gefundeerde studiekeuze te maken.

- **TakeOffAntwerp**

De instellingen werken samen aan ondernemerszin en ondernemerschap. Door samen te werken en ook middelen te bundelen, kan er een ruimte gedeeld worden en kon er een Vlaio-project in partnerschap aangevraagd en uitgevoerd worden. Binnen TakeOffAntwerp konden ook partnerschappen met externe partners uitgebouwd worden (Voka, Unizo...).

¹⁸ Deze analyse kwam tot stand na een informatieronde met de stakeholders van de associatie (interne en externe partners). Lijst van deelnemers aan de inforonde als bijlage.

- **ARIA**
Samenwerking op het vlak van onderzoek in de kunsten gebeurt via ARIA. Het onderzoeksinstituut is ingebed in de UAntwerpen met het oog op doctoraten in de kunsten. De Schools of Arts zijn op bestuurlijk en inhoudelijk niveau betrokken.
- **Wetenschapscommunicatie**
Vlaamse middelen worden ingezet om samen verbredende communicatie aan te pakken.
- **THEA**
Het THEA-programma is een flexibel programma op maat gemaakt voor vluchtelingen en anderstalige nieuwkomers met een hogeronderwijsperspectief georganiseerd door de vier instellingen van de AUHA. Op die manier kunnen zij tijdens de eindfase van hun taaltraject Nederlands of tijdens hun inburgeringsprogramma al proeven van hoger onderwijs. Voor dit project wordt samengewerkt met ATLAS – Integratie en Inburgering.
- **Tutoraat**
Dit project heeft als doel sociaaleconomisch kwetsbare jongeren dezelfde kansen te geven als hun meer begunstigde leeftijdsgenoten en om de doorstroom in het secundair onderwijs en de instroom naar het hoger onderwijs van leerbedreigde leerlingen te verbeteren. Tutoraat is een werking waarbij tutoren wekelijkse ondersteuning bieden aan leerlingen uit het 4de, 5de en 6de jaar secundair onderwijs.
- **ASRA**
ASRA is de Associatiestudentenraad. De raad kende een herstart in 2020-2021 met een succesvolle actie rond mobiliteit en in 2021-2022 een nota ter preventie van grensoverschrijdend gedrag t.a.v. studenten.
- **Gezamenlijke opening van het academiejaar**
Jaarlijks openen de instellingen van de AUHA gezamenlijk het academiejaar eind september, midden in de stad Antwerpen, in de Stadsschouwburg en op het Theaterplein.

Het is belangrijk dat succesvolle projecten verdergezet worden en hier en daar nog versterkt worden. Uiteraard zijn er voor sommige activiteiten verbeteringen mogelijk:

- Zij-instroom: de EVC-en pAT procedures zijn nog te omslachtig en moeilijk toegankelijk. Hiervoor is overleg op interassociatieniveau nodig.
- StudyChat nog sterker inzetten op het Waasland (inclusief Sint-Niklaas), omdat uit de omgevingsanalyse blijkt dat potentiële studenten uit het Waasland meer voor Gent kiezen dan voor Antwerpen.
- Op het vlak van valorisatie kan nog meer samengewerkt worden. De hogescholen hebben ondertussen ook goed uitgebouwde valorisatiediensten. Het samenwerkingsmodel is op dat vlak misschien wat verouderd.
- Op het vlak van onderzoek kan nog sterker ingezet worden op het realiseren van samenwerking. In dit kader werd recentelijk gekozen voor de realisatie van een zaifonds. Deze werking moet geëvalueerd worden. Ook kan sterker ingezet worden op de realisatie van interdisciplinair onderzoek.
- Binnen Stuvant kan nagedacht worden over een hernieuwde werking rond cultuur.

3.3 Opportuniteiten

In een stad als Antwerpen, kan een sterk partnerschap in het hoger onderwijs een verschil maken. Uiteraard kan de associatie inzetten op die projecten waar ze het verschil al gemaakt heeft. Maar er dienen zich een aantal uitdagingen aan, waar samenwerking binnen de AUHA ook een meerwaarde kan creëren. Denk bijvoorbeeld aan de evoluties op de arbeidsmarkt en de steeds diverser wordende studentenpopulatie.

3.3.1 Doorstroom en heroriëntering binnen de instellingen van de AUHA sterker stroomlijnen

De AUHA heeft recentelijk een aantal initiatieven genomen om betere afspraken te maken over de schakelprogramma's. Deze programma's moeten immers zowel afgestemd zijn op de PBA als op de master. Dat is geen evidente oefening maar een goede informatiedoorstroming is daarvoor een eerste stap. Geactualiseerde samenwerkingsovereenkomsten maken daar ook deel van uit. Maar daarnaast zouden nog betere afspraken over de doorstroom en een betere bewaking vanuit de associatie ervoor kunnen zorgen dat meer studenten heroriënteren en doorstromen binnen de associatie, of pas na omstandig leerkredietverlies de overstap maken.

3.3.2 Een versterkt partnerschap met de stad Antwerpen

De samenwerking met de stad Antwerpen kan nog intensiever. Het samen werken aan een aantrekkelijke (internationale en diverse) studentenmetropool kan nog versterkt worden. De stad als krachtige partner betrekken in de werking is een meerwaarde.

3.3.3 Inzetten op diversiteit

Antwerpen is een erg diverse stad. De cijfers uit de omgevingsanalyse geven dit duidelijk aan. Zeker in tijden van krapte op de arbeidsmarkt is er nood aan meer hoogopgeleiden in de kennisindustrie waar Antwerpen rijk aan is. Het is daarom een opdracht van alle partnerinstellingen van de AUHA om in te zetten op alle talenten, meer studenten aan te trekken en hen succesvol door het hoger onderwijs te leiden.

Deze opdracht gaat gepaard met een aantal uitdagingen:

- Het blijkt dat de doorstroom van beursstudenten¹⁹ moeilijk is en dat zij meer risico hebben op studieduurverlenging en een lager studierendement. Deze doelgroep heeft dus meer ondersteuning nodig op het vlak van taal en studievaardigheden.
- Deze beweging leidt mogelijk tot een capaciteitsprobleem voor de Antwerpse hogeronderwijsinstellingen, zowel op het vlak van infrastructuur als van personeelsinzet.
- Inzetten op diversiteit betekent ook werken aan een diversiteitssensitief curriculum (minder eurocentrische curricula, meer inclusieve curricula...) en een diversiteitssensitief personeelsbeleid (zodat ook het personeelsbestand de maatschappij van vandaag reflecteert).

Dat betekent dat:

- Het een opdracht is in elke instelling om te reflecteren over hoe met diversiteit wordt omgegaan.
- De AUHA verder kan inzetten op kennisuitwisseling over ondersteuning van kwetsbare studenten, diversiteitssensitieve curricula, een diversiteitssensitief personeelsbeleid.
- De AUHA andere partners moet betrekken om de krachten te bundelen om de uitdagingen die gepaard gaan met een diverse stad aan te gaan: bijvoorbeeld een krachtig partnerschap hieromtrent met de stad Antwerpen, met andere onderwijsniveaus in Antwerpen, de Vlaamse overheid...

De samenstelling van de populatie van de partnerinstellingen van de AUHA moet uiteindelijk een weerspiegeling worden van de samenstelling van de maatschappij. Het is bewezen dat participatie aan het hoger onderwijs leidt tot een betere participatie aan de arbeidsmarkt, een hoger inkomen, sterkere sociale mobiliteit, verhoogde deelname aan de cultuur en minder ziekteverzuim.²⁰ Het is de opdracht van het hoger onderwijs om jongeren tot duurzame participatie aan alle onderdelen van de maatschappij te brengen.

¹⁹ Als proxy voor kwetsbare studenten.

²⁰ Vlaamse Onderwijsraad. Raad Hoger Onderwijs. 11 september 2018. *Advies over het diversiteitsbeleid in het hoger onderwijs*.

3.3.4 Levenslang leren ondersteunen

Levenslang leren is hét thema op de arbeidsmarkt van de 21ste eeuw. Omwille van de steeds verder doorgedreven technologische ontwikkelingen, worden sommige jobs overbodig. Werknemers moeten zich daarom meer en meer om- en bijscholen. Daarnaast is het ook belangrijk dat werknemers op de hoogte zijn van technologische en maatschappelijke ontwikkelingen zodat er een steeds groeiende nood is aan blijvende professionalisering.

Het hoger onderwijs kan een aanbod doen in professionalisering en bijscholing. De regionale inbedding van de Antwerpse associatie is daarin een meerwaarde. Werknemers gaan immers vaak in eigen regio op zoek naar opleiding omwille van de combinatie met job en gezin.

Bedrijven kijken ook naar het hoger onderwijs in de regio om professionalisering op zich te nemen. Het probleem hierbij is vaak het niet-flexibele karakter van het hoger onderwijs en de onvoldoende personeelsinzet en middelen om levenslang leren echt uit te bouwen. Het afstemmen van dit aanbod op elkaar of het aanbod gezamenlijk promoten, is een opportuniteit die nu niet benut wordt.

Daarnaast heeft het hoger onderwijs ook de maatschappelijke opdracht om de vaardigheid om een leven lang te leren aan haar studenten mee te geven. Hoe een instelling dat kan doen, daar is op dit moment nog onvoldoende over nagedacht. Het is een opportuniteit om hierover samen verder na te denken.

Bij het thema levenslang leren moet ook samenwerking met de preferentiële partners ITG en AMS meegenomen worden.

3.3.5 Interdisciplinariteit ondersteunen

De steeds complexer wordende maatschappij neemt geen genoegen meer met enkelvoudige oplossingen. De werknemers van vandaag en morgen moeten uitgerust zijn om complexe problemen vanuit verschillende invalshoeken aan te pakken. Interdisciplinariteit in onderwijs en onderzoek is een uitdaging. Kennisuitwisseling en samenwerking over de instellingsgrenzen heen kunnen hieraan een bijdrage leveren. De instellingen van de AUHA met hun veelheid aan opleidingen en soorten opleidingen zijn heel goed geplaatst om samen interdisciplinariteit vanuit hun veelheid aan expertise te realiseren.

3.3.6 Capteren van tekorten op de arbeidsmarkt met specifieke aandacht voor het lerarentekort

De komende jaren zullen zich in meerdere sectoren tekorten voordoen op de arbeidsmarkt. Hogeronderwijsopleidingen en sectoren verenigen kan bijdragen aan concrete oplossingen. De AUHA is hiervoor goed geplaatst om dit op te nemen.

Het tekort aan leraren is nijpend in Antwerpen en studenten kiezen steeds minder voor een lerarenopleiding (een trend die zich in heel Vlaanderen manifesteert).²¹ Het vruchtbare overleg uit het verleden rond de lerarenopleiding (expertisenetwerk Elant) werd door gebrek aan overheidsmiddelen geschrapt. Nochtans kan overleg en daadkracht bijdragen om het hoofd te bieden aan de uitdagingen op dit vlak. Een overleg tussen de lerarenopleidingen, met de sector en de stad Antwerpen kan hieraan een bijdrage leveren.

²¹ Zie hiervoor de cijfers uit de omgevingsanalyse.

3.3.7 Een centraal aanspreekpunt voor bedrijven

Instellingen hoger onderwijs hebben nood aan contacten met de bedrijfswereld maar ook bedrijven zoeken toenadering tot het hoger onderwijs. De associatie kan hiervoor het aanspreekpunt zijn. Vanuit efficiëntie-oogpunt zoeken bedrijven een single point of contact om hun noden kenbaar te maken.

3.3.8 Uitwisseling op het vlak van bedrijfsvoering

Binnen de AUHA kan ook de samenwerking op het vlak van administratie, aankoop, personeel en infrastructuur nog versterkt worden. Op die manier wordt vooral schaalgrootte, maar ook kennisuitwisseling gerealiseerd. De kennis/competenties die in een van de instellingen aanwezig is, kan bijvoorbeeld ter beschikking gesteld worden van de andere instellingen. Er kan nagedacht worden over gezamenlijke aankopen (bijvoorbeeld softwarelicenties).

4 Missie

In de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen bundelen we de krachten van de vier partnerinstellingen die inzetten op onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en beoefening en ontwikkeling van de kunsten. In overleg en samenwerking met haar interne en externe stakeholders wil de Associatie Antwerpen trekker zijn van de regio en zijn ecosystemen en tevens Antwerpen uitbouwen als een internationale, ondernemende, creatieve en inclusieve studentenstad. Als bundeling van kennisinstellingen wil de associatie bijdragen aan de noodzakelijke systemische transitie voor mens en samenleving.

5 Visie

Wat is onze ambitie en waar willen we met de AUHA staan tegen 2030?

Constructieve samenwerking

De opdracht uit de missie willen we vanuit een constructieve samenwerking realiseren. Daarmee bedoelen we een actieve samenwerking tussen de vier partners die gebaseerd is op volgende basiswaarden:

- een warme en empathische associatie met respect voor de eigenheid en de kwaliteit van elke instelling;
- openheid en transparantie ten opzichte van elkaar;
- vertrouwen.

We werken permanent samen met onze bevoorrechte partners: AMS en ITG. Daarnaast willen we ook een open associatie zijn die samenwerkt met alle spelers uit de regio die kunnen bijdragen aan onze opdracht.

Vier prioritaire domeinen

Deze samenwerking realiseren we in die domeinen, waar we door samenwerking een meerwaarde creëren, d.w.z. waar we de individuele instellingen sterker maken. We identificeren vier prioritaire domeinen:

1. We zetten in op inclusieve talentontwikkeling voor iedereen:
  - We ondersteunen en initiëren initiatieven met het oog op verhogen van de instroom, waarbij alle jongeren die het potentieel hebben, de kans krijgen hoger onderwijs te volgen.
  - We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het verbeteren van de doorstroom zodat meer jongeren kunnen afstuderen.
  - Naast het organiseren van kennisdeling, ondersteunen we onze partnerinstellingen met het oog op het vormen van jongeren die iets kunnen betekenen voor de samenleving.
  - We werken samen met andere actoren in de regio om de uitdagingen die hiermee gepaard gaan, aan te pakken (andere onderwijsniveaus, de stad Antwerpen...).
2. We spelen concreet in op de behoeften en noden van de regio:
  - Samen met de andere regionale actoren plagen we regelmatig overleg over de behoeften en noden (zoals lerarentekort, STEM, zorgsector, knelpuntberoepen, ...) en gaan we na hoe we met de vier instellingen actief kunnen inspelen op en meebouwen aan oplossingen.
  - We valoriseren de inspanningen van onze partnerinstellingen voor een geïntegreerde inclusieve maatschappij.
  - We stimuleren ondernemerschap in alle domeinen: zowel economische, maar ook culturele, creatieve, ...
  - We ondersteunen levenslang leren.

3. We zetten in op de systemische transitie voor mens en samenleving:
  - We stimuleren inter-, multi- en transdisciplinariteit en innovatie binnen en tussen kennisdomeinen.
  - We zijn een platform waar hoger onderwijs en sectoren elkaar vinden voor gemeenschappelijk relevant onderzoek en valorisatieprojecten.
  - We stimuleren en ontwikkelen mee nieuwe werkmethodes.
  - We stimuleren pilootprojecten, die de opdracht van de eigen instellingen overstijgen.
4. We realiseren gezamenlijke belangenverdediging in functie van het realiseren van een internationale, ondernemende, creatieve en inclusieve studentenstad:
  - We verdedigen onze belangen bij de lokale, regionale en Vlaamse overheid.
  - We leveren een bijdrage aan de beleidsvorming.

6 Strategie 2022 – 2027

6.1 Inzetten op talentontwikkeling

6.1.1 Studiekeuze van instromende studenten

Het is belangrijk dat leerlingen uit het secundair onderwijs goed geïnformeerd worden over de mogelijkheden van het hoger onderwijs. Het maken van een keuze die aansluit bij de interesses en vaardigheden van de leerling, kan de doorstroom van die leerling verbeteren. Via degelijke informatieverstrekking kunnen ook meer leerlingen gestimuleerd worden om te kiezen voor het hoger onderwijs. De AUHA zet in op studiekeuze via het project StudyChat dat sinds 2019 loopt. Met StudyChat informeert de AUHA leerlingen uit de laatste graad over het hoger onderwijs. StudyChat bereikte tijdens het schooljaar 2021-2022 ongeveer 5500 leerlingen in het Antwerpse en het WAK-gebied. In 2021-2022 werd een succesvolle samenwerking met de stad Antwerpen opgezet, die ertoe leidde dat ook het stedelijke onderwijsnet sterker bereikt werd.

Toekomstperspectief:

- met de huidige inzet van middelen gestaag verder groeien
- de werking met de stad verder uitbouwen
- de werking rond kwetsbare leerlingen verder exploreren
- de mogelijkheden van een digitaal werkboek exploreren
- we werken verder aan een partnerschap met het clb
- de instroom van generatiestudenten (aantal en samenstelling) in de AUHA-instellingen monitoren via een jaarlijkse cijferanalyse

In samenwerking met de stad loopt bij de AUHA een project rond de studiekeuze van leefloonstudenten. De AUHA zal dit project verderzetten zolang de stad Antwerpen hiervoor de middelen ter beschikking stelt.

6.1.2 Diversiteit van studenten- en personeelsbestand

De samenstelling van de studentenpopulatie van vandaag reflecteert nog niet de samenstelling van de Antwerpse leerlingenpopulatie. Bovendien zullen de komende generaties nog veel diverser samengesteld zijn dan vandaag al het geval is. De AUHA heeft vandaag volgende werking met het oog op het stimuleren van diversiteit in de studentenpopulatie (instroom, doorstroom en uitstroom) en het personeelsbestand:

- een lerend netwerk gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling

- Tutoraat: gericht op begeleiding van kwetsbare leerlingen in het secundair onderwijs
- THEA: een samenwerking van de partnerinstellingen met de stad Antwerpen (ATLAS) gericht op het voorbereiden van inburgeraars op het Vlaamse hoger onderwijs via het volgen van een aantal opleidingsonderdelen in onze instellingen

Toekomstperspectief:

- verderzetten van de initiatieven Tutoraat en THEA
- verderzetten van het lerend netwerk diversiteit
- versterken van de werking rond diversiteit, waarbij de eerste stap het uitwerken van een AUHA-actieplan is, waarin keuzes gemaakt worden voor zinvolle gezamenlijke acties (2022-2023). Nadien wordt het actieplan uitgevoerd.

6.1.3 Levenslang leren

Levenslang leren wordt in de maatschappij van vandaag steeds belangrijker. Gezien de evolutie van de kennismaatschappij zullen steeds meer werknemers moeten bij- en omscholen. Er wordt van burgers en werknemers meer en meer verwacht dat zij een leven lang blijven openstaan om bij te leren.

De AUHA heeft volgende decretale opdrachten die verband houden met levenslang leren en het stimuleren en ondersteunen van zij-instroom:

- ontwikkelen van initiatieven om de doorstroom en heroriëntering binnen de partnerinstellingen te stimuleren (via bijvoorbeeld het overleg rond de schakelprogramma's).
- organiseren en overzien van de EVC-procedure en de ontwikkelingen hierover opvolgen. De AUHA overlegt hierover met de andere associaties.
- organiseren van de procedure afwijkende toelating tot de bachelor en hierover overleggen met de andere associaties.
- overzien van het overleg voor de afwijkende toelating tot de graduaatsopleidingen en hierover overleggen met de andere associaties.

De AUHA heeft daarnaast een databank zij-instroom opgezet om de evoluties hiervan binnen de AUHA beter in kaart te kunnen brengen.

Toekomstperspectief:

- We willen de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de EVC-procedures en afwijkende toelating exploreren en hierover met andere associaties overleggen.
- We onderhouden verder de databank zij-instroom.
- De AUHA wil een visie ontwikkelen over welke rol zij kan spelen in levenslang leren. Hoe kan de AUHA de partnerinstellingen hierin het best ondersteunen? Welke complementaire rol kan zij hierin spelen?

6.1.4 Studentenvoorzieningen

De partners van de AUHA hebben een jarenlange succesvolle samenwerking op het vlak van studentenvoorzieningen (het platform Stuvant). Zij bundelen krachten en middelen en werken samen op het vlak van huisvesting, mentaal en fysiek welbevinden, sport, studentenwerking en cultuur om zo samen te bouwen aan een warme studentenstad. Ook op dit vlak wordt succesvol samengewerkt met de stad Antwerpen.

Toekomstperspectief:

- De succesvolle samenwerking tussen de partnerinstellingen wordt verdergezet. De AUHA ondersteunt het Stuvant-platform.
- Samen met de stad (en STAN) wordt gewerkt aan een ambitienota (2022-2023) die de lijnen

uitzet voor gezamenlijke engagementen in het kader van het uitbouwen van Antwerpen als studentenstad. De rol van de verschillende partners wordt hierin uitgeklaard.

6.1.5 Dialoog met studenten

De AUHA vindt het belangrijk om de studenten van de verschillende partnerinstellingen bij haar beleid te betrekken en met elkaar in contact te brengen. Via haar studentenraad, ASRA, weet de AUHA wat leeft bij de studenten. De studentenraad signaleert thema's, bereidt standpunten voor en adviseert het AUHA-beleid. De AUHA zal deze studentgerichte werking verderzetten.

De AUHA voorziet daarnaast ook een aanwezigheid van de studenten in de Algemene Vergadering.

6.2 Inzetten op de behoeften en noden van de regio

6.2.1 Ondernemingszin en ondernemerschap van studenten

Met TakeOffAntwerp heeft de AUHA een stevige samenwerking rond ondernemingszin en ondernemerschap uitgebouwd. Via gezamenlijke initiatieven wordt ondernemingszin en ondernemerschap bij studenten gestimuleerd. Ondernemingszin en ondernemerschap zijn competenties die studenten in de kennismaatschappij van vandaag en morgen nodig hebben om hun weg te vinden. Extra middelen werden gegenereerd door in te tekenen op Efro- en Vlaio-projecten. TakeOffAntwerp werkt succesvol samen met VOKA, KAVKA/BAAS en de stad Antwerpen.

Toekomstperspectief:

- We investeren verder in TakeOffAntwerp.
- We tekenen verder samen in op Vlaamse en Europese externe financieringsbronnen.
- We voeren de discussie of er op AUHA-niveau nood is aan een ruimte waar ondernemingszin en ondernemerschap centraal staat.

6.2.2 Partnerschap met de regionale arbeidsmarkt

Gezien de regionale verankering van onze associatie en de steeds sterkere nood aan hoogopgeleide werknemers in onze regio, vinden we het belangrijk om de contacten met het werkveld te intensifiëren en per sector na te gaan hoe de noden van het werkveld en de noden van opleidingen beter op elkaar kunnen afgestemd worden.

Toekomstperspectief:

- Gedurende de periode 22-26 organiseren we voor elke sector één multidisciplinair platform, waarin de behoeften en noden voor elke sector op vlak van onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening worden vastgelegd en vertaald in concrete actiepunten, waar de AUHA en de instellingen mee aan de slag kunnen.
- We organiseren binnen AUHA een hub voor bedrijven, studenten en instellingen hoger onderwijs: instellingen hoger onderwijs hebben nood aan contacten met de bedrijfswereld maar ook bedrijven zoeken toenadering tot het hoger onderwijs voor kennis- en valorisatieprojecten, stages van studenten, overleg over de inhoud van de opleidingen.
- We zetten een expertisenetwerk lerarenopleiding op om mee oplossingen te vinden voor het lerarentekort in de regio.

6.2.3 Ontwikkeling van de kunsten

Binnen de AUHA werd de opvolging van het onderzoek rond de kunsten gebundeld in het onderzoeksinstituut ARIA, waar de Schools of Arts van onze hogescholen en de universiteit succesvol samenwerken.

Toekomstperspectief:

- Aangezien ARIA sterk gegroeid is en tot een zekere maturiteit gekomen is, is het tijd om de doelstellingen van ARIA te evalueren en nieuwe doelstellingen te formuleren die aansluiten bij een geëvolueerd ARIA. Daarbij moeten de verschillende rollen en engagementen van de verschillende partners ook onder de loep genomen worden met het oog op een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.
- De partners blijven verder inzetten op de samenwerking binnen ARIA.

6.2.4 Internationalisering

Internationalisering draagt bij tot kwaliteitsvol onderzoek en onderwijs dankzij de uitwisseling van mensen en ideeën en leidt tot innovatie. De Antwerpse regio is dankzij zijn economische handelsoriëntatie, zijn specifieke ligging en de aanwezigheid van de haven een sterk internationale regio. Het is belangrijk dat het Antwerpse hoger onderwijs hier ook op inspeelt. De AUHA organiseert vandaag overleg tussen haar verschillende partners op het vlak van internationalisering (Zuidwerking, mobiliteit, aanwezigheid op beurzen...). Tweejaarlijks wordt een relatiegeschenk ontwikkeld.

Toekomstperspectief:

- We zetten het overleg en de kennisuitwisseling rond internationalisering verder.
- Via het associatief project van de VU-UIO (in het kader van FYP 2.0) wordt de Zuidsamenwerking nog geïntensifieerd. De verschillende partnerinstellingen nemen hierin een verantwoordelijkheid op. De AUHA zal hiervoor ook een aantal uitwisselingsmomenten organiseren.
- De AUHA exploreert de mogelijkheid om gezamenlijke vormingsmomenten of studiedagen te ondersteunen op het vlak van internationalisering.
- De AUHA exploreert de mogelijkheden om promotie te maken voor Antwerpen als studentenstad in het buitenland/bij internationale studenten.
- Het relatiegeschenk wordt tegen 2024 geëvalueerd.
- De uitbouw van een gemeenschappelijke databank met informatie over buitenlandse diploma's wordt vanuit de AUHA gemonitord en aangemoedigd. In de tussentijd onderhoudt de AUHA het ECCTIS-abonnement.

6.2.5 Samenwerking op het vlak van ondersteunende diensten (ICT, infrastructuur, ...)

De AUHA organiseert overleg over de werking rond bibliotheken en levert jaarlijks een advies rond de investeringen in ICT en infrastructuur.

Toekomstperspectief:

- We evalueren de gebruikersenquête bibliotheken.
- We zetten de uitwisseling rond investeringen in ICT en infrastructuur verder.
- We werken sterker samen op het vlak van aanbestedingen. Hiertoe komen de beheerders een keer per academiejaar samen om elkaar nuttige aanbestedingen te signaleren. Ook in het Uitvoerend College is hiervoor alertheid en wordt informatie-uitwisseling gestimuleerd. Er wordt ingezet op het creëren van een reflex waarbij associatiepartners gewezen worden op de mogelijkheden van gezamenlijke aanbestedingen.
- De partnerinstellingen signaleren aan de associatie mogelijkheden tot groepsaankopen.

6.2.6 Wetenschapscommunicatie

Gezien de regionale inbedding van onze associatie, is het ook belangrijk om onze regio te informeren over het onderzoek en zo vergaarde kennis aan onze instellingen. De samenwerking op het vlak van wetenschapscommunicatie is succesvol, maar sterk afhankelijk van de investeringen van de overheid. We zetten onze werking hierrond verder, zeker zolang de overheid hiervoor de middelen ter beschikking stelt.

6.2.7 Partnerschap met de stad Antwerpen

De AUHA is een regionale associatie, met een sterke verankering in de stad Antwerpen. Het is duidelijk dat de stad Antwerpen hierbij een belangrijke partner is. Vandaag wordt succesvol samengewerkt op het vlak van

- welbevinden van studenten
- partnerschappen met het zuiden
- studiekeuze
- ondernemingszin en ondernemerschap
- voorbereidende trajecten (bijvoorbeeld THEA)
- huisvesting voor studenten.

Maar het partnerschap met de stad Antwerpen zou nog versterkt en geïntensifieerd kunnen worden. Samenwerking met de stad Antwerpen kan zowel voor de instellingen van de AUHA als voor de stad leiden tot het verhogen van de eigen slagkracht. De AUHA wil graag samen met de stad exploreren hoe deze versterkte samenwerking vorm kan krijgen.

De AUHA wil graag de bestaande samenwerkingen verderzetten en meer structureel verankeren. Daarnaast denkt de AUHA aan bijkomende samenwerking op het vlak van:

- het stimuleren van diversiteit in studenten- en personeelsbestand
- overleg met verschillende sectoren (bijvoorbeeld in functie van het lerarentekort in de regio)
- onderzoek
- internationalisering
- ontwikkeling van de kunsten
- uitbouwen van Antwerpen als (internationale) studentenstad.

Daarbij moet geëvalueerd worden of een partnerschap met STAN de meest efficiënte en effectieve manier is om dit te realiseren.

6.3 Inzetten op de systemische transitie voor mens en samenleving

6.3.1 Samenwerking op het vlak van onderzoek en valorisatie

Onderzoek en valorisatie aan universiteiten en hogescholen is complementair. Samenwerking kan leiden tot versterking. We volgen vandaag het Industrieel Onderzoeksfonds op en organiseren overleg-, uitwisselings- en kennisdelingsmomenten. We hebben een zaaifonds gelanceerd om onderzoekssamenwerking tussen de verschillende partnerinstellingen nog sterker te stimuleren.

Toekomstperspectief:

- We willen samenwerking op het vlak van onderzoek en valorisatie nog stimuleren. Daarvoor:
- evalueren we het zaaifonds en bekijken of dit initiatief moet worden verdergezet.
- organiseren we een jaarlijks netwerkmoment zodat onderzoekers uit de verschillende partnerinstellingen elkaar kunnen leren kennen.
- organiseren we tweejaarlijks een onderzoeksnamiddag waar de focus op kennisuitwisseling ligt.

We hebben hierbij oog voor inter-, multi- en transdisciplinariteit en innovatie binnen en tussen kennisdomeinen.

- volgen we de samenwerkingen die binnen het IOF zijn opgezet, verder op.

6.3.2 Uitwisseling op het vlak van onderwijs

Vandaag organiseert de AUHA regelmatig overleg over onderwijsinnovatie en het onderwijsbeleid op instellingsniveau, regionaal en Vlaams niveau. We organiseren regelmatig kennisuitwisseling.

Toekomstperspectief:

- We blijven regelmatig overleggen over onderwijsinnovatie en de ontwikkelingen in onderwijsbeleid.
- Indien relevant, nemen we gezamenlijke standpunten in t.a.v. de Vlaamse of stedelijke overheid met het oog op nieuwe regelgeving.
- We organiseren op regelmatige tijdstippen kennisuitwisselings- en netwerkmomenten.

6.3.3 Associatiefaculteit Nautische Wetenschappen

Sedert 2008 is de Associatiefaculteit Nautische Wetenschappen werkzaam. Het doel is samenwerking in onderzoek te stimuleren en doctoraten af te leveren. In de toekomst wil de AUHA meer uitwisseling tussen ARIA en de associatiefaculteit organiseren om zo meer van elkaar te leren.

6.3.4 Pilotprojecten

De AUHA wil kunnen inspelen op de actualiteit en stelt zich beschikbaar om nieuwe werkmethodes en pilotprojecten te ontwikkelen die de opdracht van de partnerinstellingen overschrijden en die op verschillende soorten van probleemstellingen kunnen inspelen. We bouwen hierin gestaag expertise op. In 2021-2022 organiseerde de AUHA bijvoorbeeld de Antwerp Short Course voor Oekraïense studenten en was er een welkomstbalie op Zaventem voor inkomende internationale studenten. Het is een manier om werkmethodes uit te proberen waarna de effectiviteit ervan geëvalueerd kan worden. De AUHA wil hiervoor ook in de toekomst beschikbaar blijven.

6.4 Inzetten op gezamenlijke belangenverdediging

Om gezamenlijke belangenverdediging te realiseren (in functie van het realiseren van een internationale, ondernemende, creatieve en inclusieve studentenstad), is het belangrijk een visie te ontwikkelen rond externe netwerking en 'public affairs'. Het doel is de belangen van de partnerinstellingen te verdedigen bij de lokale, regionale en Vlaamse overheid en sterke externe partnerschappen tot stand te brengen. Dankzij een gemeenschappelijke visie wordt de AUHA minder afhankelijk van persoonlijke of individuele netwerken.

De AUHA toont zich als een partnerschap met evenwaardige partners op de jaarlijkse academische opening waarbij ook de regionale verankering als troef naar voren komt.